

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/127/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114212208
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Kučerová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1114212208.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Kučerovej a členov senátu JUDr. Branislava Krála a Mgr. Jany Janics Bajánkovej, v právnej veci žalobcu: L.. I. Q., M.. XX.XX.XXXX, Q. T. K. XX, Q. Q., zastúpený: JUDr. Jozef Brázdil, advokát, Advokátska kancelária Brázdil & Brázdilová, Trhová 1, Zvolen, proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie sumy 20.514,12 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 22. januára 2019, č. k. 4C/77/2014-259, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.050 eur titulom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov súdneho konania.

2. Súd prvej inštancie v dôvodoch napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca sa od žalovanej domáhal náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla vydaním rozhodnutí - uznesenia Krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici zo dňa 21.07.2004 sp. zn. ČVS: X/OEK-Q.-XXXX o vznesení obvinenia a uznesenia Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24.07.2004 sp. zn. Tp 61/04 o vzatí do väzby. Nárok na náhradu majetkovej škody vo výške 2.914,12 eur mala žalobcovi vzniknúť v súvislosti s vydaním označených nezákonných rozhodnutí a mala predstavovať ušlú mzdu za obdobie trvania väzby od 21.07.2004 do 13.10.2004, t. j. 3 mesiacov. Žalobca odôvodňoval nárok na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 17.600,- eur vykonaním nezákonnej väzby, ako aj nezákonným trestným stíhaním, ktoré trvalo od júla 2004 do marca 2013, kedy bolo trestné stíhanie zastavené. Dôvodil, že nedôvodným trestným stíhaním bola jeho osobnosť, resp. otázka jeho neviny stále spochybňovaná, a to v pracovnom, rodinnom i spoločenskom prostredí. Informácia o jeho väzbe a prebiehajúcim trestnom konaní sa rozšírila do širokého okruhu ľudí nielen v mieste bydliska, ale aj práce. Išlo o závažný zásah do jeho cti a dôveryhodnosti, pretože v dôsledku trestného stíhania bol preradený na nižšiu pracovnú pozíciu zamestnávateľa s nižším platom a neskôr aj prepustený.

3. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania skutkovo zistil, že žalobcovi spolu s ďalšími spoluobvinenými bolo dňa 21.7.2004 uznesením Krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici pod ČVS: X/OEK-Q.-XXXX vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona a za účastníctvo na trestnom čine skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 5 Trestného zákona formou pomoci. Uznesením Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24.07.2004 sp. zn. Tp 61/04 bol žalobca dňom 21.7.2004 vzatý do väzby. Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal žalobca sťažnosť, ktorú Krajský súd v Banskej

Bystrici uznesením zo dňa 25.08.2004 zamietol s odôvodnením, že dôvod väzby naďalej trvá. Žalobca bol z väzby prepustený na základe uznesenia zo dňa 13.10.2004, PŠ 21/04, čiže po 85 dňoch jej trvania. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 12.03.2013, sp. zn. VII/1 Gv 239/09-1553 bolo trestné stíhanie voči žalobcovi (a ďalším obvineným) zastavané, pretože je nepochybné, že skutok nespáchali obvinení. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.03.2013. Z odpovede Ústavu na výkon väzby a ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica zo dňa 27.2.2018 súd prvej inštancie ďalej zistil, že žalobca sa zúčastnil intervencie psychológa celkovo 2 krát z dôvodu adaptačných ťažkostí na podmienky väzby, pre pocit nespravodlivosti umiestnenia do podmienok väzby so sprievodnými somatickými ťažkosťami, ktoré boli popisované zo strany žalobcu ako hučanie v hlave, nechutenstvo, nespavosť ako aj z dôvodu pretrvávajúceho pocitu bezmocnosti z nespravodlivého obvinenia, sprevádzaného beznádejou a neriešiteľnosťou danej situácie. Z pracovnej nájmy zo dňa 2.4.2002 súd prvej inštancie skutkovo zistil, že žalobca pracoval v Školskom výpočtovom stredisku v Banskej Bystrici vo funkcii vedúci útvaru prevádzky a servisu a s účinnosťou od 1.10.2003 bol zaradený do platovej triedy 12 platového stupňa 7, kedy výška jeho funkčného platu mesačne bola 19.084 Sk (633,47 eur). Na základe zmeny pracovnej zmluvy - dodatok zo dňa 21.10.2004 vykonával žalobca funkciu Metodik - školiteľ, útvar analýzy programovania a metodiky IS, a bol zaradený do platovej triedy 11 a platobného stupňa 7, s výškou funkčného platu 15.160,- Sk (503,22 eur). O trestnom stíhaní žalobcu informovali aj printové médiá, pričom žalobca v nich bol označený údajom o kraji, v ktorom žije, veku, krstným menom a začiatočným písmenom priezviska. Z výsluchu žalobcu a svedkov (manželky žalobcu, susedy a priateľov) súd prvej inštancie ďalej zistil, že trestné stíhanie a výkon väzby mali na žalobcu negatívny dopad vo všetkých oblastiach žalobcu.

4. Z takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Ozrejmil, že existenciu nezákonného rozhodnutia mal v konaní za preukázanú, nakoľko žalobcovi bolo uznesením Krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici zo dňa 21.07.2004 pod Č.: X/OEK-Q.-XXXX vznesené obvinenie a uznesením Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24.07.2004 sp. zn. Tp 61/04 bol vzatý do väzby, pričom následne bol žalobca z väzby prepustený na základe uznesenia zo dňa 13.10.2004, PŠ 21/04, t.j. po 85 dňoch trvania väzby. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky Bratislava dňa 12.03.2013 uznesením sp. zn. VII/1 Gv 239/1553 zastavil trestné stíhanie vedené proti obvineným, vrátane žalobcu.

5. Pokiaľ ide o majetkovú škodu, ktorú si žalobca uplatnil v konaní vo výške 2.914,12 eur, a ktorá mala žalobcovi vzniknúť v súvislosti s vydaním citovaných nezákonných rozhodnutí a mala predstavovať ušlú mzdu za obdobie trvania väzby od 21.07.2004 do 13.10.2004, t. j. 3 mesiacov, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že mu vznikla škoda v ním uplatnenej výške. Konštatoval, že „mesačný príjem v žalobe žalobca uviedol vo výške 1.028,51 eur (30.985,- Sk) brutto, potom denná mzda podľa jeho názoru mala predstavovať sumu 34,28 eur. Na argumentáciu žalovanej, že predložený dôkaz - výplatný lístok za mesiac jún 2004 obsahuje okrem iného jednu položku "mimoriadne odmeny" vo výške 10.000,- Sk, reagoval žalobca tvrdením, že išlo o pravidelnú sumu, ktorá mala byť vyplácaná v súvislosti s prípravou plánovaných projektov, na ktorých sa žalobca osobne podieľal. Ako dôkaz predložil žalobca výplatné lístky za mesiace február až máj 2004, kde však suma mimoriadnej odmeny nebola vyčíslená, a tak brutto príjem žalobcu predstavoval sumu 696,57 eur (20.983,- Sk). V tejto súvislosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním vzniku majetkovej škody v takej výške, ako v žalobe a následne vo svojich písomných vyjadreniach, tvrdil. Vyslovil, že žalobcovi síce škoda vznikla, keď sa jeho majetok nezväčšil o predpokladanú výšku mzdy za obdobie pobytu vo väzbe, avšak jej výšku riadne nevyčísľil v zmysle mzdových predpisov, pričom spresnil, že z predložených výplatných lístkov je jednoznačne preukázané, že žalobca nepoberal mzdu vo výške 1.028,51 eur pravidelne aj v období pred júnom 2004, kedy došlo k mimoriadnej odmene; k ďalšej zrejmej nesprávosti došlo pri výpočte dennej mzdy, keď žalobca mesačnú mzdu vydělil počtom 30 dní v mesiaci, pričom bežný kalendárny mesiac má 22 pracovných dní, a tak správne určenú výšku neosvedčil. Zastal názor, že súd nie je oprávnený nahrádzať povinnosť žalobcu a určiť správnu výšku, či už z rozhodnutia o plate, alebo predložených výplatných lístkov a preto žalobu v tejto časti zamietol.

6. Naopak, vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca preukázal kumulatívne splnenie všetkých troch podmienok zodpovednosti štátu za škodu. Ozrejmil, že príčinnú súvislosť medzi vznikom nemajetkovej ujmy a vydaním nezákonného rozhodnutia mal súd za preukázanú, nakoľko ak by voči žalobcovi nebolo začaté trestné stíhanie a následne by nebol vzatý do väzby, nevznikla by tak žalobcovi nemajetková ujma. Za primerané finančné

zadosťučinenie považoval súd prvej inštancie sumu 7.050 Eur vzhľadom na negatívny dopad väzby a trestného stíhania na žalobcu. Ozrejmil, že vznik a existenciu nemajetkovej ujmy žalobca osvedčil predovšetkým vlastnou výpoveďou, ako aj výpoveďami svedkov. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že pred začatím trestného stíhania bol žalobca veselý, priateľský, nekonfliktný, s ochotou pomôcť iným. Pracoval na pozícii vedúceho útvaru informačných technológií v školskom výpočtom stredisku ako pedagogický zamestnanec a táto práca ho naplňovala. Žalobca popísal okolnosti svojho zadržania, realizácie domovej prehliadky a následne vzatia do väzby. Uviedol, že počas pobytu vo väzbe bol na cele umiestnený s osobou obvinenou z dvojnásobnej vraždy. Celú túto situáciu niesol veľmi ťažko a bol nútený navštíviť psychológa. Po prepustení z väzby sa k nemu celé okolie, kamaráti, známi, ako aj spolupracovníci, začali správať inak, vyhýbali sa mu. V zamestnaní bol preradený na inú prácu a bola mu pridelená samostatná kancelária, čo taktiež negatívne vnímal. Trestný prípad bol medializovaný vo viacerých printových médiách, z obsahu ktorých ľudia, ktorí žalobcu poznali, mohli identifikovať, že sa jedná práve o neho. Trestné stíhanie bolo zdĺhavé, prebiehalo takmer deväť rokov. Trestné stíhanie žalobcu, ako aj väzobné stíhanie, zasiahli do osobnostnej sféry žalobcu, do jeho cti, občianskej bezúhonnosti, vážnosti, do jeho práva na slobodu a na rodinný život. Vzhľadom na deväť rokov trvajúce trestné stíhanie žalobcu, majúcemu negatívny dopad na jeho osobnosť, psychiku, česť, rodinný a spoločenský život, na jeho pracovné uplatnenie, dospel súd k záveru, že žalobcovi vznikla ujma trvajúca po celú dobu trestného stíhania, pričom tento zásah bol o to intenzívnejší, keď sa preukázalo, že žalobca bol po celé toto dlhé obdobie trestne stíhaný, pričom sa napokon preukázalo, že skutok on ako obvinený nespáchal, trestné stíhanie bolo voči nemu zastavené. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že väzba spôsobila žalobcovi výraznú ujmu na jeho základných právach a slobodách, pričom následky nezákonnej väzby boli takej intenzity a závažnosti, že sa nejví súdu za postačujúce poskytnutie iného zadosťučinenia, preto súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy za čas väzby. Pri stanovení výšky náhrady za jeden deň väzby súd vychádzal zo sumy 30,- eur/denne, ktorú ustálil porovnaním s výškou v iných obdobných sporoch, ako i v porovnaní s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je poskytovaná za každý deň odňatia slobody v iných štátoch Európskej únie (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo/2357/2010) a za celé obdobie väzby žalobcu v trvaní 85 dní (od 21.07.2004 do 13.10.2004) priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.550 eur, ktorú považoval za primeranú. Súd prvej inštancie ďalej ozrejmil, že vo vzťahu k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie žalobcu zvažoval predovšetkým dopady nezákonného rozhodnutia na osobnostnú sféru žalobcu, vplyv na jeho dobrú povesť, pracovnú sféru života a zväžil zmeny spôsobené trestným stíhaním v spôsobe života žalobcu, zohľadnil dopady medializácie trestného stíhania žalobcu. Žalobcovi bolo kladené za vinu spáchanie trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny a za účasť na trestnom čine skrátene dane a poisťného formu pomoci, za ktoré skutky hrozil žalobcovi trest odňatia slobody až na dvanásť rokov. Trestné stíhanie žalobcu trvalo od roku 2004 do roku 2013, teda takmer 9 rokov. Charakter a povaha trestnej činnosti, z ktorej bol žalobca obvinený priamo úmerne zvyšovala intenzitu, s ktorou žalobca ako osoba poškodená nezákonným trestným stíhaním, trestné stíhanie negatívne vnímal. Z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov, ako aj predložených novinových článkov mal súd preukázané, že trestné stíhanie žalobcu vyvolalo negatívny ohlas v jeho v blízkom okolí, najmä u tých, ktorí predtým žalobcu poznali, či už to boli jeho kamaráti, známi alebo spolupracovníci. Žalobca bol v novinových článkoch označený uvedením veku, krstného mena a začiatočného písmena priezviska, v inom článku bolo uvedené, že išlo o zamestnanca školského výpočtového strediska. Žalobca stratil priazeň niektorých kamarátov, počas celého trestného stíhania žil v neistote a strese ohľadne výsledku trestného stíhania, pretože mu hrozil trest odňatia slobody v trvaní až dvanásť rokov, hoci trestný čin nespáchal. Táto neistota spojená s hrozbou trestu mala nepriaznivý vplyv na jeho psychický stav. Žalobca si uvedomoval, že ak by bol odsúdený na trest odňatia slobody, aký by to malo negatívny dopad na jeho dve maloleté deti a manželku, či už po psychickej stránke alebo finančnej stránke. Žalobca potom, ako s ním bol rozviazaný pracovný pomer z organizačných dôvodov, sa snažil nájsť si nové zamestnanie, avšak z dôvodu, že bol čestný a nezamlčal skutočnosť, že je proti nemu vedené trestné stíhanie, nebol na výberových konaniach úspešný. Po istý čas bol nezamestnaný. Len skutoční priatelia a rodina ho vedeli z jeho psychickej traumy vyviezť. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti mal súd prvej inštancie za preukázané, že deväť rokov trvajúce trestné stíhanie žalobcu negatívne ovplyvnilo jeho osobnosť, psychiku, jeho dobré meno a dobré meno jeho rodiny a mal tiež negatívne dopady na jeho pracovné uplatnenie. Preto súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikla ujma trvajúca po celú dobu trestného stíhania, pričom tento zásah bol o to intenzívnejší, keď sa preukázalo, že žalobca bol po celé toto dlhé obdobie trestne stíhaný napriek tomu, že nebol páchatelom trestných činov, ktoré mu boli kladené za vinu. Na základe uvedeného považoval

súd prvej inštancie za primeraný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.500,- eur a tento nárok žalobcovi priznal ako formu zadosťučinenia za nezákonné trestné stíhanie žalobcu, pričom zohľadnil len tie následky v nemajetkovej sfére žalobcu, ktoré boli spôsobené trestným stíhaním a vylúčil z posudzovania o výške priznanej nemajetkovej ujmy žalobcu za trestné stíhanie následky spôsobené obmedzením osobnej slobody žalobcu, aby tak nedochádzalo k duplicitnému odškodneniu rovnakých následkov. Vysvetlil, že pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy nepriznal žalobcovi nemajetkovú ujmu ním žiadanú, t. j. nepriznal požadovanú nemajetkovú ujmu nad rámec 7.050,- eur, vzhľadom na to, že žalobca podľa mienky súdu nepreukázal svoje tvrdenia o následkoch väzby a trestného stíhania v jeho osobnostnej sfére v rozsahu a intenzite, ktorá by zodpovedala žalobcom uplatnenej výške nemajetkovej ujmy. V prevyšujúcej časti požadovanej nemajetkovej ujmy súd teda žalobu zamietol ako nedôvodnú, keď žalobcom požadovanú nemajetkovú ujmu nepovažoval za primeranú následkom, ktoré mu boli spôsobené.

7. V súvislosti so žalobcom uplatneným úrokom z omeškania z celkovej uplatnenej sumy 20.514,12 eur (predstavujúcej súhrn majetkovej škody a nemajetkovej ujmy) objasnil, že v časti majetkovej škody žalobu zamietol a v časti nemajetkovej ujmy povinnosť zaplatiť jej náhradu v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo/185/20011), preto z priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd úroky z omeškania žalobcovi nepriznal.

8. O trovách konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 v spojení 255 ods. 1 CSP. Žalobca si v konaní uplatnil náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v celkovej výške 20.514,12 eur. Súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 7.050,- eur. Pomer úspechu žalobcu je 34,37 a pomer úspechu žalovaného je 65,63. Celkový úspech žalovaného tak predstavuje 31,26%. Nakoľko žalovanému v priebehu súdneho konania žiadne trovy nevznikli, súd s poukazom na princíp hospodárnosti obsiahnutý v čl. 17 Základných princípov CSP rozhodol tak, že v konaní úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

9. Proti uvedenému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie voči II. a III. výroku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ C.s.p. a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalobcovi priznal sumu istiny 20.514,12 eur a v III. výroku priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy. Ďalej žiadal, aby súd rozhodol o vrátení preddavku na trovy dôkazu v sume 350,- eur, nakoľko svedkovia si trovy neuplatnili. Žalobca považoval sumu priznanú súdom prvej inštancie vo výške 7.050,- eur za neadekvátnu spôsobenej ujme a to aj napriek tomu, že prvoinštančný súd správne vyvodil objektívnu zodpovednosť žalovaného a ustálil oprávnenosť nároku žalobcu na náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy. Žalobca sa domnieval, že súd prvej inštancie mohol pri stanovení výšky ujmy viac vziať do úvahy dlhé obdobie trvania väzby i trestného stíhania a ich následkov. Namietal, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s rozhodovacou praxou súdov v obdobných prípadoch, pretože mal za to, že priznané náhrady sú pri obdobných ujmach výrazne vyššie. Poukázal na to, že svoj nárok na primeranú peňažnú náhradu si uplatňoval podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. a čl. 5 ods. 1, ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V tejto súvislosti poukázal na obmedzenie, či porušenie práva na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, pričom i keď súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že priznaný nárok vo výške 7.500,- eur je primeraný, túto „primeranosť“ ničím neodôvodnil, nevykonal žiadne porovnanie konkrétneho prípadu so zákonnými kritériami uvedenými v ustanovení § 17 ods. 3 zák. č. 541/2004 Z.z., a tak sa odôvodnenie jeho rozhodnutia v napadnutej časti stalo podľa žalobcu nepreskúmateľným. Poukázal na judikatúru súvisiacu so zodpovednosťou štátu za škodu v podobe nemajetkovej ujmy a to na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 16Co/108/2012-192 zo dňa 31. júla 2012, v ktorom súd v skutkovo podobnej veci priznal žalobcovi podľa zák. 58/1969 Zb. nemajetkovú ujmu vo výške 33.193,- eur, pričom jeho väzba trvala 6 mesiacov a celkové trestné stíhanie 7 rokov, ďalej na už predložený rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici č.k. 20C/268/2014-451 zo dňa 8. februára 2018, v ktorom súd priznal žalobcovi na rovnakých skutkových a právnych základoch v rámci toho istého trestného stíhania voči spoluobvinenému sumu nemajetkovej ujmy až 35.200,- eur, pričom trvanie väzby i trestného stíhania u neho bolo obdobné. Následne poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co 115/2010, ktorý bol predmetom prieskumu aj na Najvyššom súde Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6Cdo 185/2011, v ktorom súd priznal žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy za nezákonné odsúdenie v trvaní

5 mesiacov sumu 120.000,- eur, ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 17C/161/2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/381/2011, ktorým priznal žalobcovi sumu 25.000,- eur za nemajetkovú ujmu spôsobenú 2 roky trvajúcim trestným stíhaním a 6 mesiacmi väzby; ďalej na rozsudok Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. č.k. 4C/151/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 8Co/217/2018, ktorým priznal titulom nemajetkovej ujmy žalobkyni sumu 10.000 eur a to za necelé 4 roky trvajúce trestné stíhanie, bez trvania väzby. Nesúhlasil so súdom stanovenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie (4.500 eur), ktorú nepovažoval za primerané zadosťučinenie za nezákonné trestné stíhanie. Zdôraznil, že trestné stíhanie trvalo takmer 9 rokov (104 mesiacov), ktoré bolo napokon zastavené v štádiu prípravného konania prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Počas tohto obdobia bol v neustálom strese a neistote týkajúcej sa jeho budúcnosti. Opakovane uviedol, že škoda v podobe nemajetkovej ujmy mu vznikla ako priamy dôsledok rozhodnutí a postupov dotknutých orgánov štátu, nakoľko v opačnom prípade by pokračoval ďalej vo svojom bežnom pracovnoprávnom vzťahu so zamestnávateľom bez neskoršej straty pracovného miesta, resp. zníženia funkčného platu, žil by bez narušenej dobrej povesti u susedov, známych, a jeho blízki rodinní príslušníci by sa necítili zahanbení a poníženi z jeho podozrenia zo spáchania zločinu v organizovanej skupine a trestného činu skrátania dane. Jeho dovtedajší kvalitný, bezúhonný, bezproblémový súkromný i pracovný život, občiansku česť, dobrú povesť, obľubu v kolektíve pracovnom i priateľskom potvrdili všetci svedkovia, ktorých súd prvého stupňa vypočul na hlavnom pojednávaní. Dôvodil, že informácia o jeho väzbe a prebiehajúcom trestnom konaní, v ktorom bol obvinený z veľmi negatívne vnímaného trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej a teroristickej skupiny a skrátania dane sa rozšírila do širokého okruhu ľudí nielen v mieste bydliska, ale aj práce. V pracovnej sfére žalobca utrpel značnú ujmu a závažný zásah do jeho dovtedy dobrej povesti a dôveryhodnosti, pretože v priamom dôsledku trestného stíhania bol preradený na nižšiu pracovnú pozíciu u zamestnávateľa s nižším platom a neskôr s odstupom času pri prvej organizačnej zmene bol aj prepustený, nakoľko verejný sektor, v ktorom pôsobil dovtedy, negatívne vníma trestné stíhanie zamestnanca. Poukázal na svoju pracovnoprávnu dokumentáciu, výpovede z pracovného pomeru, zmenu pracovného zaradenia v pôvodnej práci, doklady od spoločnosti Y. U., J.P. o neprijatí do práce, ako aj o neprijatí do pracovného pomeru v Ú. F. Q. Q. najmä pre stále ešte prebiehajúce trestné stíhanie. Uviedol, že trestné stíhanie trvajúce 9 rokov a väzba trvajúca 3 mesiace sa prejavili aj na jeho zdravotnom stave. Počas pobytu v ústave na výkon väzby absolvoval 2x psychologické sedenia kvôli prejavom neistoty, obáv, nespavosti a pod. Z výpovedí svedkov je podľa neho zrejmé, že väzba a trestné stíhanie sa prejavili negatívne na jeho zdravotnom stave fyzickom i psychickom, keď som schudol cca 20 kg, náhle ošedivel a zmenil sa aj osobnostne, keď z predtým veselého, priateľského a spoločenského muža ho svedkovia v dôsledku trestného konania zhodne opísali ako smutného, uzatvoreného, skleslého, bez iskry a pod. Trestné stíhanie a väzba výrazne zasiahli aj do žalobcovho rodinného a spoločenského života, nakoľko jeho trestné stíhanie malo vplyv aj na ich rodinné finančné zázemie, rodine chýbali peniaze kvôli pobytu vo väzbe a pre okamžité preradenie na nižšiu pracovnú pozíciu a neskôr výpoveď a viacročnú nezamestnanosť. Žalobca ďalej uviedol, že sa zásadne zmenilo všeobecné vnímanie jeho dovtedy dobrej povesti u okolia. Susedské vzťahy sa radikálne zhoršili, susedia zazerali, ohovárali, nepozdravili ho, hľadeli na žalobcu ako na zločinca. Podobne sa zmenilo správanie aj voči jeho manželke a staršej dcére, čo svedecky potvrdila manželka žalobcu a aj ich vtedajšia suseda U.. D.. K súdom priznanej náhrade nemajetkovej ujmy za väzobné stíhanie (2.550,- eur) žalobca uviedol, že ho nepovažuje za primerané zadosťučinenie. Zdôraznil, že vzhľadom na závažnosť trestného činu bol umiestnený na oddelení pre obzvlášť závažných zločincov, čo bolo preňho veľmi nedôstojné. Žiadosť o prepustenie z väzby odôvodňoval svojim rodinným statusom (živiteľ rodiny s dvomi maloletými deťmi, starajúci sa o ťažko chorú matku žijúcu v spoločnej domácnosti) svojou bezúhonnosťou a ochotou spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie mu nepriznal ani časť jeho uplatneného nároku na náhradu mzdy z dôvodu nepreukázania výšky mzdy a jej výpočtu. V tejto súvislosti poukázal na to, že mu ušla mzda za obdobie od júla až októbra 2004, kedy mal poberať najmenej mzdu ako v mesiaci jún 2004 vrátane odmeny brutto á 30.985,- Sk, a to z dôvodu jeho priamej kooperácie na projektoch pre sektorový program Ľudské zdroje a aj autorstva uvedených projektov. Podľa žalobcu, je nesporná bezprostredná príčinná súvislosť medzi vznikom tejto škody a nezákonným rozhodnutím o väzbe, nakoľko by naďalej pokračoval v projekte i školeniach a zarobil uvedenú mzdu aj špeciálne odmeny. Ak by aj súd prvej inštancie neuznal uvedené zvýšenie mzdy po odmenách, mal podľa názoru žalobcu priznať ušlú mzdu aspoň vo výške dovtedajšej priemernej mzdy, ktorú preukazoval v konaní pred súdom prvej inštancie mzdovými lístkami, pričom vo vzťahu k tomuto ním uplatnenému nároku poukázal na to, že prípadný nie celkom presný výpočet mzdy nemôže byť dôvodom na zamietnutie nároku v celom rozsahu. K výroku o náhrade trov konania

uviedol, že v prípade zmeny rozsudku je dôvodné zmeniť aj výrok o náhrade trov konania, tak že ich súd prvého stupňa prizná v rozsahu 100 %, aj v prípade priznania nižšej sumy než uplatnenej v žalobe je dôvodné podľa žalobcu priznať náhradu trov konania, a to z výšky priznanej sumy súdom v rozsahu 100 %. Na základe uvedeného žalobca uviedol, že sú splnené zákonné predpoklady na priznanie celej žalovanej sumy s ohľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu, ktorej výška je primeraná (skôr nízka) spôsobeným následkom, traume a celkovému negatívnemu vplyvu na jeho osobný život.

10. Žalobca doplnil odvolanie podaním z 4. mája 2021, v ktorom s poukazom na rozhodovaciu prax súdov pri stanovení výšky majetkovej a nemajetkovej ujmy doložil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14Co/54/2020 z 9. marca 2021, ktorým priznal spoluobvinenému v rovnakej trestnej veci L. L. F. náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.200,- eur titulom nezákonných rozhodnutí za 4 mesiace trvania väzby od 24. júla 2004 do 26. novembra 2004 (125 dní) a za trvanie trestného stíhania od 21. júla 2004 do 26. marca 2013 za 104 mesiacov, t.j. za 1 deň trvania väzby á 33,- eur a za 1 mesiac trestného stíhania á 300,- eur. V prípade žalobcu by za týchto okolností súd prvého stupňa mal priznať náhradu vo výške 34.005,- eur, teda výrazne viac, než pôvodne žaloval žalobca. Žalobca ďalej uplatnil zásadu rozhodovania súdov v obdobných veciach vyjadrenú aj v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017.

11. Žalovaná vo vyjadrení sa k odvolaniu žalobcu uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a preto ho navrhuje potvrdiť. Dodala, že z dôvodu jeho správnosti pristúpila k samotnej úhrade, ktorá bola 5.4.2019 pripísaná na účet žalobcu. Vo vzťahu k žalobcom uplatňovanému nároku na náhradu majetkovej škody uviedla, že súd prvej inštancie postupoval zákonne a správne, ak žalobu v časti majetkovej škody z dôvodov na strane žalobcu zamietol. Podporne poukázala na nemožnosť priznania požadovanej náhrady škody vypočítanej z hrubej mzdy žalobcu. V súvislosti s priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu vykonanej väzby má za to, že vzhľadom na skutkové závery a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie, nemohla vo vzťahu k nim vzniknúť žiadne námietky, na podklade ktorých by bolo možné dosiahnuť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie. Sumu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vyhodnotila za spravodlivú, primeranú a v súlade so zákonnou úpravou a relevantnou judikatúrou. Žalovaná sa nestotožnila s argumentáciou žalobcu ohľadom výšky priznanej sumy za náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko súd prvej inštancie dôsledne vzal do úvahy dĺžku trvania väzby, ako aj dĺžku trestného stíhania. Na námietku žalobcu ohľadom neprimeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy poukázala na dosiaľ neprávoplatný rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 8. februára 2018, č.k. 20C 268/2014-451 vydaný v konaní vedenom spoluobvineným žalobcu proti totožnej žalovanej, voči ktorému podala odvolanie z dôvodu zjavnej neprimeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Poukázala aj na to, že rozsudky Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 7Co 115/2010 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo 185/2011, sú irelevantné, nakoľko boli zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2013, sp. zn. 6MCdo 15/2012. Zdôraznila, že v predmetnom právoplatne skončenom konaní bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- eur, a to za 5 mesiacov vykonaného trestu odňatia slobody. K primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej za zásahy orgánov verejnej moci poukázala na už ustálenú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu v tejto otázke, v zmysle ktorej sa pri posúdení a určení výšky a primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch majú zohľadňovať platné a účinné vnútroštátne právne predpisy, súdna prax, relevantné rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj zásada spravodlivého zadosťučinenia (sp. zn. 4Cdo 171/2005, 6Cdo 37/2012, 6MCdo 15/2012, 3Cdo 7/2017 a 3Cdo 19/2018). Podľa názoru žalovanej tak v predmetnej veci došlo k plnohodnotnej saturácii tvrdeného zásahu. Rovnako sa stotožnila aj s III. výrokom napadnutého rozsudku ohľadom trov konania. V tejto súvislosti uviedla, že miera úspechu žalobcu predstavovala 34,37 %, pričom žalovaný bol úspešný na 65,63 %, z čoho vyplýva, že percentuálny úspech žalovanej v spore je 31,26 %, a preto nebolo možné priznať menej úspešnej strane, t.j. žalobcovi, nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, tak ako to žalobca nesprávne uviedol v podanom odvolaní.

12. Žalobca v replike na vyjadrenie žalovanej doplnil, že úhrada dosiaľ súdom priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalovaná uznala za dostatočnú, a ktorú medzičasom uhradila, neznamená nemennosť tohto rozhodnutia a ani právoplatnosť konečného rozhodnutia. Opätovne poukázal na to, že súd prvej inštancie bližšie neuviedol, z akej judikatúry pri stanovení výšky náhrady vychádzal a preto napadnutý rozsudok považoval v tomto smere za nepreskúmateľný. Dodal, že rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 30Cdo/2357/2010 nie je záväzný pre slovenské súdy, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 20C/268/2014, na ktorý už v podanom odvolaní poukázal, hoci nie je právoplatne skončený, tak sa týka rovnakej trestnej veci iného spoluobvineného, pričom výška súdom priznanej náhrady je výrazne niekoľkonásobne vyššia než v prípade žalobcu a nezakladá u účastníkov konania dôveru v právnú istotu a predvídateľnosť práva.

13. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal rozsudok v odvolaní napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

14. V preskúmvanej veci je nesporné, že trestné stíhanie bolo voči žalobcovi vedené na základe uznesenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici pod ČVS: KRP-9/OEK-BB-2004 z 21. júla 2004, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. a za účasti na trestnom čine skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 5 Tr. zák. formou pomoci. Žalobca bol uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. Tp/61/2004 z 24. júla 2004 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť dňom 21. júla 2004. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. PŠ 21/04 z 13. októbra 2004 bol žalobca z väzby prepustený na slobodu. Uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 12. marca 2013, sp. zn. VII/1 Gv 239/09-1553, právoplatným dňa 25. marca 2013, bolo zastavené trestné stíhanie proti žalobcovi. Žalobca sa žalobou domáhal náhrady skutočnej škody vo výške 2.914,12 eur za obdobie trvania väzby od 21.7.2004 do 13.10.2004, t.j. za 3 mesiace, ktorá mu vznikla z titulu nevyplatenia mzdy zamestnávateľom za dané obdobie, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 17.600,- eur v celkovej sume 20.514,12 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,24 % p.a. od 1.2.2014 až do zaplata, ktorú si žalobca uplatnil jednak z dôvodu nezákonného rozhodnutia o väzbe, ako aj z dôvodu nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. V súvislosti s nezákonným trestným stíhaním a nezákonnou väzbou, bola žalobcovi spôsobená ujma, za ktorú zodpovedá štát. Z uvedených dôvodov 24. júla 2013 požiadal žalovanú v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o vznesení obvinenia a rozhodnutím o jeho vzatí do väzby, žalovaná túto žiadosť vyhodnotila oznámením z 31. januára 2014, č. 24447/2014-34 ako nedôvodnú z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov na vznik nároku na náhradu škody. K nároku na nemajetkovú ujmu vo výške 17.600,- eur uviedol, že ten mu vznikol v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním a nezákonnou väzbou, kedy bol vystavený takmer 9-ročnému stavu právnej neistoty a strachu z možného odsúdenia za skutok, ktorý nespáchal. Trestným stíhaním, ako aj väzobným stíhaním bolo vážnym spôsobom zasiahnuté do jeho osobného, rodinného a pracovného života.

15. Vo vzťahu k námietkam žalobcu, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil nárok žalobcu na náhradu majetkovej škody vo výške 2.914,12 eur, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s vydaním rozhodnutí - uznesenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici z 21. júla 2004 pod Č.:X/OEK-Q-XXXX a uznesenia Okresného súdu v Banskej Bystrici z 24. júla 2004, sp. zn. Tp 61/04 a mala tak predstavovať ušlú mzdu za obdobie trvania väzby od 21. júla 2004 do 13. októbra 2004, t.j. 3 mesiace, odvolací súd uvádza, že žalobcovi preukázateľne nastala strata na zárobku v príčinnej súvislosti s jeho väzbou po začatí trestného stíhania a pokiaľ by jeho väzba nenastala, naďalej by pracoval na pôvodnej pracovnej pozícii a poberal by služobný plat. Z vykonaných dôkazov - mzdových lístkov predložených žalobcom za mesiac február 2004 je zrejmé, že brutto príjem žalobcu predstavoval sumu 20.984 Sk, za mesiac marec 2004 sumu 20.983 Sk brutto, za mesiac apríl 2004 sumu 20.985 Sk brutto, za mesiac máj 2004 sumu 20.985 Sk brutto, teda išlo o nižšiu sumu, v akej si žalobca v žalobe uplatňoval náhradu škody za ušlú mzdu, a z výplatnej pásky za mesiac jún 2004 brutto príjem žalobcu činil 30.985 Sk. Súd prvej inštancie, teda dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním majetkovej škody spočívajúcej v ušlej mzde v žalobcom uvedenej výške. S poukazom na § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. Ušlý zisk je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu), pritom nestačí iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť jednoznačne preukázané, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti), mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti). Pre účely preukázania výšky škody titulom ušlého zisku je možné vychádzať len z obdobia pred výkonom väzby, kde žiadnu fikciu ani domnienku existencie ušlého zisku zákon nezakladá, účelom inštitútu náhrady ušlého zisku je nahradiť poškodenému stratu vzniknutú tým, že v dôsledku škodnej udalosti bol pripravený o príjem, ktorý by inak dosiahol vlastnou zárobkovou činnosťou.

16. Súd prvej inštancie tak v rozpore so zisteným skutkovým stavom a násleným nesprávnym právnom posúdením veci nevyhovet nároku žalobcu na náhradu ušlého zárobku a dospel k nesprávnemu právnomu názoru, keď skonštatoval, že nie je oprávnený nahrádzať povinnosť žalobcu a určiť správnu

výšku, či už z rozhodnutia o plate, alebo predložených výplatných lístkov. Povinnosťou súdu prvej inštancie bolo zisťovať (posudzovať) z predložených dokladov skutočnú stratu očakávaného zárobku (prínosu) žalobcu, ktorý by pri pravidelnom behu vecí, nebyť protiprávnej škodnej udalosti spočívajúcej v nezákonnom obmedzení jeho osobnej slobody v období od 21. júla 2004 do 13. októbra 2004 (t.j. 3 mesiace) získal.

17. Pokiaľ ide o námietky žalobcu k súdom priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.550,- eur v súvislosti s vykonanou väzbou a nemajetkovej ujmy vo výške 4.500,- eur za nezákonné trestné stíhanie, odvolací súd na strane jednej konštatuje vecnú a právnu správnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k preukázaniu existencie nezákonného rozhodnutia alebo nezákonného postupu, ako aj existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom a vzniknutou ujmom na základných právach a slobodách žalobcu, keďže zodpovednosť štátu za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci je konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť, teda štát sa jej nemôže zbaviť. Súdny pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom (orgánov) štátu disponujú širokou mierou uváženia a výšku určujú voľnou úvahou, vychádzajúc z osobitných okolností danej veci a s prihliadnutím na kritériá sformulované v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. (t. j. najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje; závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo; závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení). Osoba trestne stíhaná na základe nezákonného uznesenia orgánov činných v trestnom konaní má právo na náhradu škody spôsobenej takýmto nezákonným rozhodnutím, toto právo je svojou povahou právom ústavnoprávnym (čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Trestné stíhanie a v rámci neho aj výkon väzby, sú vážnym zásahom do osobnej slobody človeka, majú za následok ďalšie negatívne dopady na jeho osobný, rodinný, profesijný život a tiež spoločenské postavenie. Zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a do jeho povesti, je spôsobilé okrem porušenia práva na osobnú slobodu, ktoré je garantované článkom 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, obmedziť či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti zaručenej článkom 19 ods.1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Bez akýchkoľvek pochybností trestné stíhanie, ako aj výkon väzby sú spôsobilé vyvolať okrem vzniku majetkovej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv jednotlivca. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že v súvislosti s väzbou a trestným stíhaním nie je dostatočným zadosťučinením a odškodnením žalobcu iba samotné konštatovanie porušenia práva, odvolací súd považuje takýto záver za dôvodný a vyplývajúci z obsahu spisu. Súd prvej inštancie posúdil všetky rozhodujúce skutočnosti pre prijatie tohto záveru, to znamená, poukázal na osobu žalobcu, spôsob, akým, bol žalobca vzatý do väzby, časové okolnosti väzby a dĺžku jej trvania, dĺžku trestného stíhania, zmenu všetkých životných úrovní pred týmto neoprávneným zásahom a po ňom, následky, ktoré to zanechalo v osobnostnej sfére žalobcu a tiež jeho najbližších.

18. Pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd dospel k záveru, že v tejto časti je odvolacia námietka žalobcu dôvodná, pretože súd prvej inštancie sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s primeranosťou odškodnenia žalobcu pokiaľ ide o uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu za väzbu a celkovú dĺžku trvania trestného stíhania, v tomto smere sa nevyjadri k všetkým relevantným argumentmi žalobcu. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze III.ÚS754/2016 vyslovil názor, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň, či mesiac trvania väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstávam spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ani to však neznamená, že takúto rozhodovaciu prax týchto orgánov by nebolo namieste zohľadniť. V tomto náleze Ústavný súd SR dospel k záveru, že nie je neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1.000,- eur za mesiac jej trvania a za ďalších 52 mesiacov odškodnenie sumou 620,- eur za mesiac. Predmetným nálezhom ústavný súd konštatoval, že ustanovenia zákona upravujúce limitáciu výšky náhrady nemajetkovej ujmy zavedenú do zákona č. 514/2003 Z. z. novelou č. 412/2012 Z. z., nemožno aplikovať na prípady, keď uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané pred dňom nadobudnutia ich účinnosti, t. j. vo vzťahu k § 17 ods. 3 pred 01. 01. 2009 a vo vzťahu k § 17 ods. 4 pred 01. 01. 2013.

19. Žalobca vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy, či už za výkon väzby alebo za trestné stíhanie namietal, že súd prvej inštancie sa dopustil aj nesprávneho právneho posúdenia. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie na prejednávanej vec aplikoval ustanovenie § 17 ods. 1,2,3,4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. 1. 2013. Právo poškodeného na náhradu škody, teda aj nemajetkovej ujmy vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby bez ohľadu na to, že žalovateľným sa tento nárok stáva až po splnení ďalších podmienok (napríklad zastavenie trestného stíhania v štádiu prípravného konania). Preto aplikovať § 17 v zmysle novely citovaného zákona č. 412/2012 Z. z. na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1. januárom 2013 by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím účinnosti novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške, toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou zaniklo dňom jej účinnosti. Takýto prístup by popieral princíp úplného odškodnenia, ale aj neprípustné odňatie už existujúceho práva. Išlo by o porušenie zákazu retroaktivity. Na doplnenie odvolací súd uvádza, že v období od 1. júla 2004 do 31. decembra 2008 ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. malo dva odseky, 1. „uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, 2. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.“ Novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z. z. stanovila kritériá pre určovanie výšky nemajetkovej ujmy doplnením § 17 odsekom 3 a zaviedla minimálnu výšku nemajetkovej ujmy pre odškodňovanie väzby (§ 17 ods. 4). Obsahovala prechodné ustanovenie § 27 b/ ods. 1, podľa ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami vydanými pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za nesprávny úradný postup pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa riadi predpismi účinnými do 31. decembra 2008. Novelou zákona č. 514/2003 Z. z. vykonanou zákonom č. 412/2012 Z. z. účinným od 1. januára 2013 došlo v § 17 k vypusteniu minimálnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade väzby a k zavedeniu limitu výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Táto novela už žiadne prechodné ustanovenie neobsahovala. Znakom právneho štátu je zákaz retroaktivity právnych noriem. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odvolacia námietka žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie je dôvodná. Súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď na vec aplikoval ustanovenie § 17 ods. 4 citovaného zákona, aj napriek tomu, že toto nebolo účinné v čase vydania oboch namietaných nezákonných rozhodnutí. Správne mal na prejednávajúcu vec aplikovať citované ustanovenie, avšak v znení účinnom v čase vydania týchto rozhodnutí.

20. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy neodôvodnil riadne, konkrétne sa nevysporiadal s relevantnými argumentmi žalobcu o primeranosti odškodnenia s prihliadnutím na rozsah odškodnenia priznávaného v iných obdobných prejednávanych veciach. Za nepostačujúci záver považuje odvolací súd odôvodnenie, v zmysle ktorého súd prvej inštancie nepovažoval žalobcom požadovanú nemajetkovú ujmu za primeranú následkom, ktoré mu boli spôsobené. Pokiaľ teda žalobca žiadal o priznanie výšky peňažnej satisfakcie ako náhrady za vzniknutú nemajetkovú ujmu v celkovej výške 20.514,12 eur, bolo potrebné, aby sa súd prvej inštancie s touto argumentáciou riadne vysporiadal. Napriek tomu, že relevantná právna úprava nestanovuje hornú hranicu odškodnenia, ani presným spôsobom neurčuje výšku primeranosti odškodnenia nemajetkovej ujmy, je potrebné rozhodnutie súdu a jeho úvahu oprieť o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská tak, aby voľná úvaha nebola nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/37/2012 vyslovil, že je súd povinný vo svojom rozhodnutí odôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi strany o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsahu odškodnenia prerokovávanej veci v iných obdobných veciach. Obdobne v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/19/2018 konštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, že povinnosťou všeobecného súdu je určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím pri zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva.

21. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p. a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.). Povinnosťou súdu prvej inštancie, po vrátení spisového materiálu, bude opätovne rozhodnúť v medziach žalobou uplatnených nárokov žalobcu na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 C.s.p.) a zo zisteného skutkového stavu vyvodí záver, ktorý je nutné správne, dostatočne presvedčivo a logicky odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Naviac, úlohou súdu prvej inštancie bude vyzvať žalobcu, aby špecifikoval z celkového uplatneného nároku na náhradu

nemajetkovej ujmy sumu, ktorú uplatňuje titulom nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu a sumu, ktorú uplatňuje za trestné stíhanie ako také (§ 380 ods. 2 C.s.p.). Žalobca totiž uplatnil žalobou sumu 17.600 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že požaduje jednak náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu a jednak za trestné stíhanie, avšak bez konkrétnej špecifikácie vo vzťahu k nezákonným rozhodnutiam jednotlivo. Bez takéhoto určenia, ako bolo uvedené vyššie, nie je možné preskúmať dôvodnosť požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy za to - ktoré nezákonné rozhodnutie. V tejto súvislosti však treba zdôrazniť, že návrh žalobca uplatnil včas.

22. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov celého konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

23. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 7.500,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I), nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).